BETA

Renovacija šiandien – didžiausi iššūkiai

Valius Serbenta
Būsto energijos taupymo agentūra
www.betalt.lt

Programos tikslai ir jų įgyvendinimas

2004 m. vyriausybės patvirtintos Daugiabučių namų atnaujinimo programos tikslas – didinti daugiausiai šilumos energijos sunaudojančių daugiabučių namų energinį efektyvumą.

iki 2012 m. Programa buvo įgyvendinama pagal vienintelį modelį – **patys būsto savininkai rengė projektus ir juos įgyvendino**

Esminiai šio modelio trūkumai:

- ❑ **būsto savininkų iniciatyvos stoka**
- ❑ **baimė dėl finansinių įsipareigojimų**
- ❑ **nežinomybė dėl galutinio rezultato**

Daugiabučių namų atnaujinimas – vienas svarbiausių LR vyriausybės prioritetų

2005 – 2012 m. šalyje buvo įgyvendinti 479 daugiabučių atnaujinimo projektai

Programos proveržis (2013 – 2017 m.)

Pagrindinė renovacijos proveržio priežastis – Ignalinos „Enervizijos“ programos pagrindu sukurtas naujasis renovacijos modelis, į daugiabučių namų atnaujinimo projektus įtraukęs šalies savivaldą

Daugiabučių namų atnaujinimo programos progresas (2013 – 2017 m.)

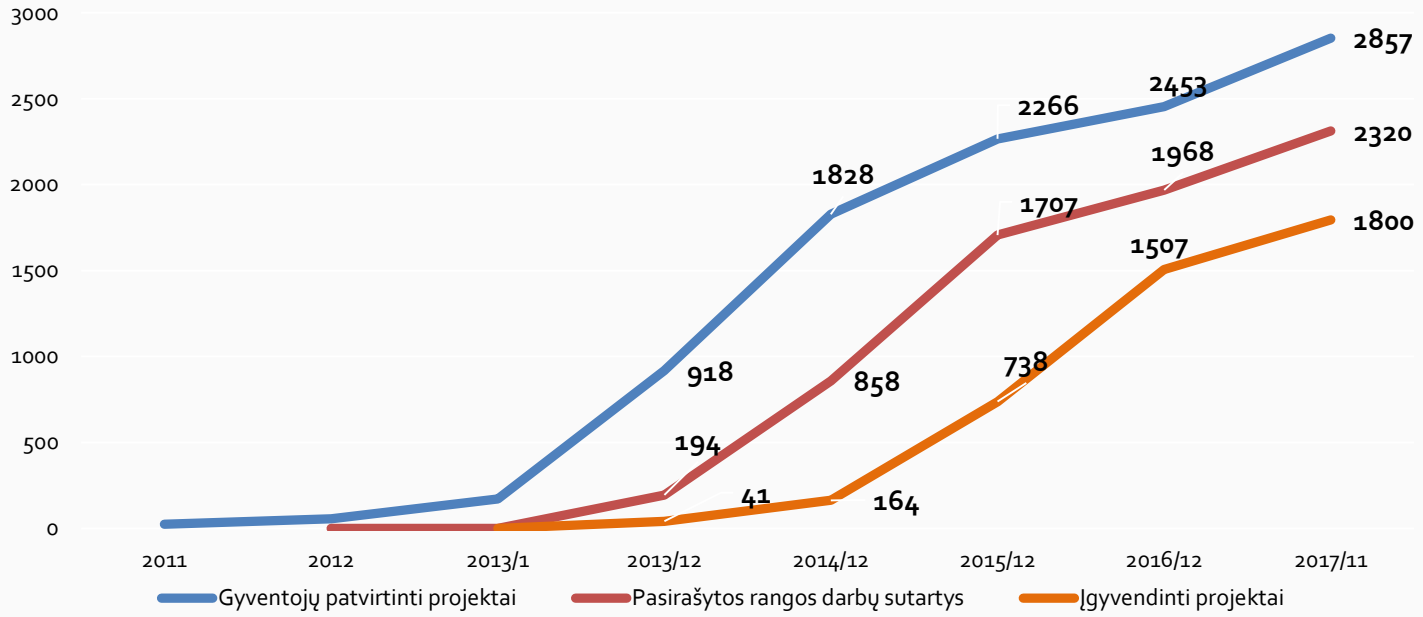

- nuo 2013 m. atnaujinti **1800** daugiabučiai (**2,66 mln. m²** ploto, daugiau kaip **51.000** butų)
- šiuo metu vykdoma **520** daugiabučių atnaujinimo projektų (**0,74 mln. m²** ploto, **15.000** butų)

*Per Programą nuo 2005 m. iš viso atnaujinti 2279 daugiabučiai
Per Sanglaudos programą – 321 daugiabutis
Butų ir kitų patalpų savininkų įgyvendintos energinio efektyvumo didinimo priemonės – 9425 daugiabučiai

Pagrindinė progreso priežastis – savivaldos įsitraukimas

visos 60 šalies savivaldybių yra pasitvirtinusios ir šiuo metu įgyvendina energinio efektyvumo didinimo programas

nuo 2013 m. atnaujinti 1800 daugiabučiai, iš kurių net 75 proc. įgyvendinami per savivaldybių programas

šiuo metu vykdomi 520 daugiabučių atnaujinimo projektų, iš kurių 80 proc. įgyvendinami per savivaldybių programas

renovacijos rezultatai

- 99,9% pastatų įgyvendino kompleksines energiją taupančias priemones *(sienų ir stogų šiltinimas, langų keitimas, šildymo sistemų modernizavimas)*
- *pasiekta:*
  - *A klasė – 1 namas*
  - *B klasė – 397 namai (apie 22 proc.)*
  - *Kiti – C klasės*

- vidutinė investicija - 270.000 EUR/pastatui, - 185 EUR/m²
- vidutinis energijos sutaupymas (faktinis) 54%, kai kuriuose pastatuose apie 70% (max. 87%) arba apie 72,2 kWh/m² per metus
- daugiau kaip 50% butų savininkų nori atnaujinti savo daugiabučius naudojantis šiuo metu veikiančiais Programos mechanizmais (2016 m. atliktos visuomenės apklausos duomenimis)

Sunkiau išmatuojami rezultatai...(1)

2017 m. rugsėjo mėn. „Spinter tyrimai“ atlikto renovuotų namų gyventojų tyrimo duomenimis, kaip pagrindinius renovacijos privalumus žmonės išskiria ne tik mažesnes kainas už šildymą (77 proc.), bet jiems ne mažiau svarbu ir...

PASIKEITUSI GYVENIMO KOKYBĖ
(62 PROC.)

KOMFORTIŠKA ORO TEMPERATŪRA BUTE
(59 PROC.)

IŠAUGUSI NT VERTĖ
(59 PROC.)

PAGERĖJĘ SANTYKIAI SU KAIMYNAIS
(21 PROC.)

spinter research

Sunkiau išmatuojami rezultatai... (3)

Programos žinomumas (pagrindiniai šaltiniai %)

90 proc. šalies gyventojų žino daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo programą)

Poveikis šalies ekonomikai

Dabartinės investicijos į renovaciją ***(nuo 2013 m. jau investuota apie 600 mln. eurų, šiuo metu įgyvendinamų projektų vertė – 137 mln.)*** *leidžia kalbėti apie tiesioginę jos įtaką šalies ekonominiams procesams:*

- **statybų sektoriaus plėtrai** (daugiabučių atnaujinimo programoje šiandien dalyvauja daugiau kaip 300 statybos sektoriaus bendrovių, iš kurių didžioji dalis – smulkaus ir vidutinio verslo įmonės)
- **naujų darbo vietų kūrimui** (sukurta apie 14 tūkst. naujų darbo vietų, iš kurių dalis – trumpalaikės)
- **nekilnojamo turto rinkos pokyčiams** (atnaujintuose namuose butų kainos pakyla 20 – 25 proc.)

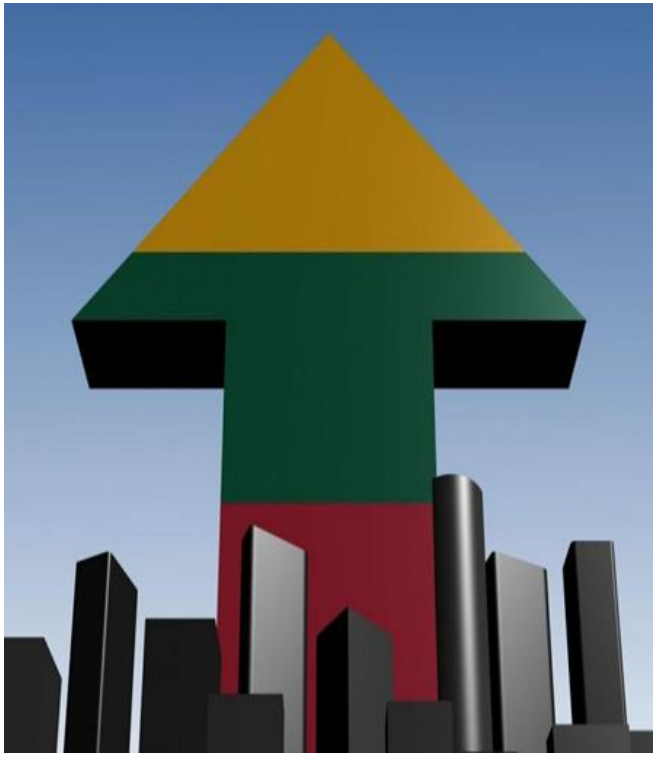

Praėjusių metų investicijos į renovaciją (208 mln. EUR) sudarė beveik 10 proc. 2016 m. viso šalies statybų sektoriaus apyvartos, siekusios 2,5 mlrd. EUR)

Poveikis šalies energetikai ir aplinkosaugai

Programos tikslas – iki 2020 m. pabaigos:

- sumažinti šiluminės energijos sąnaudas senuose daugiabučiuose ne mažiau kaip **1 000 GWh** per metus
- CO_2 išmetimus į atmosferą – ne mažiau kaip **230 tūkst. tonų** per metus

Remiantis 2017 m. duomenimis, atnaujinti daugiabučiai*:
- sutaupo **750 GWh** per metus
- CO_2 sumažina **177 tonų** per metus

*Per Programą nuo 2005 m. atnaujinti 2279 daugiabučiai
Per Sanglaudos programą – 321 daugiabutis
Butų ir kitų patalpų savininkų įgyvendintos energinio efektyvumo didinimo priemonės – 9425 daugiabučiai

Įgyvendintų projektų pavyzdžiai (1)

Vilniaus g. 8, Vilkaviškis
(2015)

Statybos metai: 1967
Butų skaičius: 36
Bendras plotas: 1621 m2
Energijos sutaupymas: 65 proc., klasė C
Investicijos: 369 tūkst. Eur
Be standartinio energiją taupančių priemonių paketo, renovacijos metu daugiabutyje buvo įrengti šilumos siurbliai

Įgyvendintų projektų pavyzdžiai (2)

Jaunimo g. 56, Alytus
(2016)

Statybos metai: 1980
Butų skaičius: 22
Bendras plotas: 1227 m2
Energijos sutaupymas: 72 proc., klasė B
Investicijos: 389 tūkst. Eur
Be standartinio energiją taupančių priemonių paketo, renovacijos metu daugiabutyje buvo įrengtas geoterminis šildymas ir saulės kolektoriai

Įgyvendintų projektų pavyzdžiai (3)

Statybos metai: 1977
Butų skaičius: 54
Bendras plotas: 3024 m2
Energijos sutaupymas: 61 proc., klasė C,
Investicijos: 464 tūkst. Eur

Klaipėdos g. 118, Panevėžys (2015)

Įgyvendintų projektų pavyzdžiai (4)

Statybos metai: 1986
Butų skaičius: 30
Bendras plotas: 1639 m2
Energijos sutaupymas: 69 proc., klasė B
Investicijos: 552 tūkst. Eur

Turistų g. 45, Ignalina (2016)

Įsibėgėjusi pastatų renovacija – tai tik tvirtas pagrindas tolimesniems energinio efektyvumo didinimo projektams

Prioritetinės ateities kryptys

- Kvartalų energinio efektyvumo didinimo programų įgyvendinimas
- Skatinimas diegti alternatyvius energijos šaltinius
- Inovatyvių projektų vystymas

Kvartalų energinio efektyvumo didinimas

Siekiant maksimalių energinio efektyvumo didinimo rezultatų tiek atskiros savivaldybės, tiek visos šalies mastu, būtina nuo pavienių pastatų renovacijos pereiti prie kvartalų, jų aplinkos, inžinerinių tinklų, taip pat infrastruktūros objektų atnaujinimo

Šia kryptimi dirbama jau kelerius metus:

- ❑ bendradarbiaujant su Vokietijos vyriausybe, trijose Lietuvos savivaldybėse (Birštonas, Šiauliai, Utena) įgyvendinami demonstraciniai kvartalų energinio efektyvumo didinimo projektai

- ❑ vyriausybės patvirtintas Kvartalų energinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas

- ❑ penkios šalies savivaldybės yra pasitvirtinusios kvartalų energinio efektyvumo didinimo programas, dar dalis rengiasi tą padaryti artimiausiu metu

DEMONSTRACINIO PROJEKTO ĮGYVENDINIMAS UTENOJE:
Aukštakalnio kvartalo atnaujinimas

Demonstracinių projektų tikslas – parengti techninę bazę, sukurti teisinius ir finansinius instrumentus tokio tipo projektų vystymui kitose šalies savivaldybėse.

Alternatyvių energijos šaltinių diegimas

- Remiantis BETA turimais duomenimis, alternatyvių energijos šaltinių diegimas renovacijos metu kasmet auga: jeigu dar 2013 – 2014 m. buvo įgyvendinama po keletą tokių tipo projektų, tai 2015 – 2016 m. atnaujintų namų, kuriuose buvo įdiegti alternatyvios energetikos šaltiniai, skaičius ženkliai išaugo

- Ryškėja tendencija, jau atnaujintuose daugiabučiuose papildomai įsirengti alternatyvios energijos šaltinius

Inovatyvūs projektai

Praėjusiais metais tarp Vokietijos ir Lietuvos aplinkos ministerijų pasirašyta abipusio bendradarbiavimo sutartis suteikia galimybę šalies savivaldybėms, būsto savininkams, gamybos ir pramonės įmonėms, etc. rengti ir įgyvendinti inovatyvius* projektus, pasinaudojant ekspertine, technine bei finansine Vokietijos parama

BETA siekis – supažindinti šalies savivaldybes su tokio tipo projektais bei keliose iš jų demonstraciniais tikslais šiuos projektus įgyvendinti:

- *Birštono savivaldybėje rengiamasi atnaujinti vaikų muzikos mokyklos pastatą siekiant A++ klasės;*
- *Utenoje siekiama atnaujinti vieną daugiabutį siekiant, kad po atnaujinimo jis atitiktų „arti nulio" (nearly zero) standartus*

* Inovatyvus projektas, tai – aplinkosauginis, analogų šalyje neturintis demonstraciniais tikslais įgyvendinamas projektas

Šilumos tiekimo žemomis temperatūromis kaip inovatyvaus projekto įgyvendinimas Ignalinoje

Ignalina, kurioje kitais metais bus atnaujinta **100 proc. pastatų,** planuoja tapti pirmuoju Lietuvoje ir vienu pirmųjų Rytų Europoje miestu, kuriame būtų įgyvendintas Šilumos tiekimo žemomis temperatūromis projektas

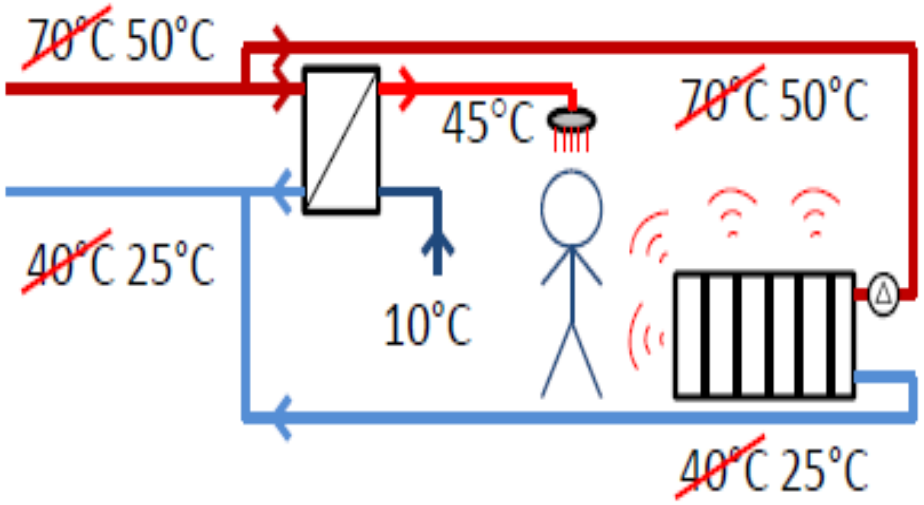

Energijos suvartojimo rodikliai Ignalinoje:

- faktinis energijos suvartojimas šiame mieste iki renovacijos (2010 m.) – **139 kwh/kv.m.**
- faktinis energijos suvartojimas po renovacijos (2016 m.) – **69 kwh/kv.m.**
- šilumos poreikis iki renovacijos ir po jos vidutiniškai yra sumažėjęs **52 proc.**

Po renovacijos Ignalinos daugiabučiai sutaupo nuo 50 iki 84 proc. šilumos energijos

www.betalt.lt